

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., w pozwie z dnia 19 września 2014 roku, skierowanym przeciwko B. K., A. K., G. W. i S. W., wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty z weksla, że pozwani mają zapłacić powodowi solidarnie kwotę 144.724,36 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 sierpnia 2014r. do dnia zapłaty i kosztami postępowania sądowego, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/pozew k. 2 - 4/.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 1 października 2014 roku powództwo (...) S.A. zostało uwzględnione w całości, zasądzone zostały również koszty postępowania w łącznej kwocie 5.427 zł.

/nakaz zapłaty k. 48/.

W dniu 24 października 2014 roku od powyższego nakazu zapłaty pozwani B. K., A. K. i G. W. złożyli zarzuty, wskazując, iż – w ich ocenie – wystawienie weksla przez bank było bezzasadne, albowiem zawarta w dniu 29 stycznia 2008r. umowa kredytowa, na której zabezpieczenie został wystawiony weksel, nie została przez żadną ze stron wypowiedziana.

/zarzuty k. 66/.

Postanowieniem z dnia 31 października 2014r. Sąd uchylił nakaz zapłaty w stosunku do pozwanego S. W., zmarłego w dniu 21 lipca 2011r. i pozew co do tego pozwanego odrzucił.

/prawomocne postanowienie – k. 79/.

W odpowiedzi na zarzuty, powód wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty przeciwko pozwanym B. K., A. K. i G. W. w całości, oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów procesu.

/odpowiedź na zarzuty – k. 93/.

Na rozprawie poprzedzającej wyrokowanie pełnomocnik powoda, mając na uwadze trudną sytuację materialną pozwanych, oświadczyła, że nie wnosi o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

/protokół rozprawy z 22.05.2015r. – k. 163, 00:01:01/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 stycznia 2008r. została zawarta między (...) Bankiem Spółką Akcyjną w W. /dawna nazwa powoda/ a pozwanymi B. K. i A. K. umowa nr (...) kredytu w linii zabezpieczonego hipoteką dla posiadaczy multikonta.

Prawnym zabezpieczeniem kredytu były:

- hipoteka kaucyjna do kwoty 225.000 zł ustanowiona na nieruchomości położonej w G. przy ul. (...) nr (...),
- weksel własny in blanco wystawiony przez kredytobiorców, wraz z deklaracją wekslową, poręczony przez G. W. i S. W..

/umowa k. 40 - 43, weksel kopia k. 44 – 44 odw./.

Wobec niewywiązania się przez kredytobiorców z umowy kredytu, w pismach datowanych na 6 sierpnia 2012r. zatytułowanych jako ostateczne wezwanie do zapłaty, powód wezwał pozwanych B. K. i A. K. /kredytobiorców/ do spłaty zaległych płatności, także tych zawartych po dacie pisma tj. po 6 sierpnia 2012r., w terminie 7 dni od daty

otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Powód zastrzegł w ww piśmie, że w przypadku braku spłaty należności w określonym terminie, pismo to należy traktować jako wypowiedzenie umowy przez Bank. Powód wskazał, iż okres wypowiedzenia umowy wynosi 30 dni i jest liczony od następnego dnia po upływie wyznaczonego na spłatę siedmiodniowego terminu. Pisma zostały doręczone pozwanym B. K. i A. K. w dniu 14 sierpnia 2012r.

/ostateczne wezwania do zapłaty z dnia 06.08.2012r. wraz z potwierdzeniami odbioru – k. 95 – 97 odw./.

Pismami z dnia 20 sierpnia 2013r. powód wezwał pozwanych B. K., A. K. i G. W. do zapłaty wymagalnych należności wynikających z umowy kredytu wskazując jednocześnie, iż jest to wezwanie „w związku z wypowiedzeniem” przez Bank umowy nr (...) o kredyt i ponownie wyznaczył pozwanym siedmiodniowy termin na zapłatę liczony od dnia doręczenia wezwania pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wezwania zostały doręczone pozwanym w dniu 27 sierpnia 2013r.

/przedsądowe wezwania do zapłaty z dnia 20.08.2013r. wraz z potwierdzeniami odbioru – k. 98 – 101/.

Wobec niewywiązania się przez kredytobiorców z umowy kredytu powód wypełnił w dniu 27 lipca 2014r. przedmiotowy weksel, zgodnie z deklaracją wekslową, na sumę należnego kapitału, odsetek i kosztów wynoszącą łącznie 144.724,36 zł oraz wezwał pozwanych do wykupu weksla w terminie zapłaty oznaczonym na dzień 18 sierpnia 2014r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

/weksel k. 23 – 23 odw., deklaracja wekslowa – k. 24 - 25, wezwania do wykupienia weksla wraz ze zwrotnymi potwierdzeniami odbioru – k. 26 – 36/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody w postaci załączonych do akt dokumentów, których prawdziwość nie była kwestionowana.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 22 maja 2015 roku Sąd oddalił wniosek o odroczenie rozprawy uzasadniany przez pełnomocnika pozwanych tym, że pozwani nie skontaktowali się z wyznaczonym im z urzędu radcą prawnym. Brak było podstaw do uznania tego wniosku za usprawiedliwiony w świetle regulacji art. 214 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Z uwagi na zmianę stanowiska powoda w zakresie żądania zasądzenia od pozwanych zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, na podstawie art. 496 k.p.c. nakaz zapłaty w zakresie zasądzonej z tego tytułu na rzecz powoda kwoty 3.617 zł należało uchylić i postępowanie w tym zakresie umorzyć na podstawie art. 355 k.p.c.

W pozostałej części tj. w zakresie kwoty należności głównej wraz z odsetkami oraz należności zasądzonej na rzecz powoda tytułem zwrotu opłaty od pozwu, nakaz zapłaty Sąd utrzymał w mocy uznając wniesione przez pozwanych w tym zakresie zarzuty za bezzasadne.

Podstawą żądania pozwu w odniesieniu do B. K. i A. K. /wystawców weksla/ jest art. 104 w zw. z art. 28 zd. 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37 z 1936 roku poz. 282 ze zm.). Zgodnie ze wskazanymi przepisami wystawca weksla własnego odpowiada za zapłatę weksla.

Odpowiedzialność zaś G. W. jako poręczyciela wekslowego opiera się na art. 32 i 103 prawa wekslowego. Poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo jak ten, za kogo poręczył.

W przedmiotowej sprawie chodzi o weksel własny in blanco, gdzie wystawca weksla bezwarunkowo przyrzeka, że sam zapłaci sumę wekslową odbiorcy weksla, stając się tym samym głównym dłużnikiem odbiorcy weksla. Elementem koniecznym dla istnienia i ważności weksla, zgodnie z art. 101 pkt. 7 w zw. z art. 102 ust. 1 pr. weksl., jest podpis wystawcy. Wystawieniu weksla in blanco towarzyszyło również zawarcie porozumienia wekslowego – tzw. deklaracji wekslowej, która określa szczegóły zobowiązania.

W rozpoznawanej sprawie, zarówno weksel, na podstawie którego powód dochodził roszczenia, jak i załączona do akt sprawy deklaracja wekslowa – zostały podpisane przez pozwanych B. K. i A. K. i poręczone przez pozwaną G. W.. Treść i forma dokumentu nie budzi zastrzeżeń.

Pomimo, iż wystawienie weksla z reguły znajduje podstawę prawną w stosunkach kauzalnych zachodzących pomiędzy stronami – to zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny. Causa tego zobowiązania nie jest wyrażona w wekslu i nie ma, co do zasady, wpływu zarówno na ważność, jak i realizację wierzytelności wekslowej. Zobowiązanie wekslowe nabiera bowiem samodzielnego charakteru, jest inkorporowane w samym wekslu. Dlatego też posiadanie dokumentu weksla przez wierzyciela jest niezbędną przesłanką istnienia jego uprawnień wekslowych, a zarazem przesłanką legitymacji formalnej (art. 16 w zw. z art. 103 prawa wekslowego). /tak przykładowo uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 roku III CZP 66/95 –OSNC 1995/12/168 oraz rozważania Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie I ACa 1134/04 /.

Zobowiązanie wekslowe B. K. i A. K. (jako wystawców weksla własnego) jest więc stosunkiem prawnym odrębnym względem leżącego u jego podstaw zobowiązania. W związku z tym na ważność zobowiązania wekslowego nie ma wpływu nieistnienie lub upadek stosunku podstawowego. Powód nie musi zatem wykazywać ani podstawy gospodarczej zobowiązania wekslowego, ani też faktu jej istnienia. Musi jedynie przedłożyć dokument weksla, na który się powołuje. Abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego znajduje wyraz w ograniczeniu zarzutów przysługujących dłużnikowi wekslowemu wobec wierzyciela. Jednakże w stosunku między wystawcą weksla własnego a remitentem – dłużnik może podnosić wszelkie zarzuty, zarówno obiektywne (dot. formy weksla), jak i osobiste z art. 17 Prawa wekslowego. Dopuszczenie zarzutów dotyczących stosunku podstawowego, pomimo iż zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, ma uzasadnienie w tym, że konstrukcja czynności prawnej abstrakcyjnej nie pozbawia doniosłości prawnej wadliwości istniejących w zakresie stosunku podstawowego (por. wyrok SN z dn. 27.04.2001r., III CKN 341/00, OSNC 2002/4/50).

W niniejszej sprawie stosunek podstawowy wynikał z zawartej przez B. K. i A. K. umowy kredytowej poręczonej przez G. W..

Pozwani, we wniesionych w dniu 24 października 2014 roku zarzutach wskazali na bezzasadność wystawienia weksla podnosząc, iż zawarta w dniu 29 stycznia 2008r. umowa kredytowa, na której zabezpieczenie został wystawiony weksel, nie została przez żadną ze stron wypowiedziana. Nie kwestionowali faktu zawarcia umowy kredytu ani też zabezpieczenia jej wykonania.

Zarzuty pozwanych podlegały rozważeniu na tle art. 17 Prawa wekslowego. Zarzuty podzielić można na obiektywne (in rem), które dłużnik może przeciwstawić każdemu wierzycielowi, oraz subiektywne (in personam) oparte na stosunkach osobistych zachodzących między dłużnikiem a wierzycielem. Zarzuty subiektywne można przeciwstawiać tylko temu wierzycielowi, który w konkretnym wypadku dochodził swych praw z weksla. Zarówno zarzuty obiektywne, jak i subiektywne mogą opierać się na prawie wekslowym oraz na prawie cywilnym (tak komentarz do Prawa wekslowego i czekowego M. Czarnecki, L. Bagińska, wydanie 5, wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2008, str. 275). Zarzuty subiektywne mogą wynikać ze stosunku podstawowego będącego podstawą wystawienia i wręczenia weksla.

Pod pojęciem stosunku podstawowego rozumie się stosunek łączący wystawcę weksla własnego z remitentem, z którego wynika wierzytelność stanowiąca przyczynę wystawienia weksla. Powołanie się przez wystawcę na nieistnienie takiego zobowiązania jest skuteczne w stosunku do remitenta, mimo że nie byłoby skuteczne wobec posiadacza, który weksel nabył w drodze indosu działając w dobrej wierze. Skuteczne podniesienie tego rodzaju zarzutu prowadzi do zniweczenia podstawy wystawienia weksla i wyłącza możliwość udzielenia ochrony osobie będącej wierzycielem. Samo wystawienie weksla nie pociąga za sobą powstania zobowiązania po stronie wystawcy weksla własnego, gdyż w relacji remitent (pierwszy wierzyciel) - dłużnik, istotne znaczenie ma także podstawa materialnoprawna takiego wystawienia, wynikająca ze wskazanego stosunku podstawowego (tak SN w orzecz. z 20 kwietnia 2004 r., V CK 427/03). Zatem dla oceny dopuszczalności podniesienia przez pozwanego zarzutów związanych z tzw. stosunkiem podstawowym (które niewątpliwie mają charakter zarzutów subiektywnych), istotne znaczenie ma fakt dochodzenia należności z weksla

przez remitenta (pierwszego wierzyciela). /tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22.02.2013r., w sprawie IACa 1192/12/.

Powodowy bank jest remitentem czyli pierwszym wierzycielem, jednak podniesiona przez pozwanych w zarzutach okoliczność braku wypowiedzenia przez bank umowy kredytowej nie znalazła potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym.

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń, wobec niewywiązania się przez kredytobiorców z umowy kredytu, w pismach datowanych na 6 sierpnia 2012r. zatytułowanych jako ostateczne wezwanie do zapłaty, powód wezwał pozwanych B. K. i A. K. /kredytobiorców/ do spłaty zaległych płatności w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Powód zastrzegł w ww piśmie, że w przypadku braku spłaty należności w określonym terminie, pismo to należy traktować jako wypowiedzenie umowy przez Bank. Wskazał, że okres wypowiedzenia umowy wynosi 30 dni i jest liczony od następnego dnia po upływie wyznaczonego na spłatę siedmiodniowego terminu. Pisma zostały doręczone pozwanym B. K. i A. K. w dniu 14 sierpnia 2012r.

W tej sytuacji uznać należy, że wobec braku spłaty zadłużenia w określonym przez powoda terminie i upływu okresu wypowiedzenia, który swój bieg rozpoczął w dniu 22 sierpnia 2012r. a zakończył 21 września 2012r., ww umowa uległa rozwiązaniu a dług stał się w całości wymagalny.

Jak też ustalono, dodatkowo, pismami z dnia 20 sierpnia 2013r., powód wezwał pozwanych do zapłaty wymagalnych należności wynikających z umowy kredytu wskazując jednocześnie, iż jest to wezwanie „w związku z wypowiedzeniem” przez Bank umowy nr (...) o kredyt i ponownie wyznaczył pozwanym siedmiodniowy termin na zapłatę liczony od dnia doręczenia wezwania pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wezwania zostały doręczone pozwanym w dniu 27 sierpnia 2013r.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku uzasadnionych i udowodnionych zarzutów, sąd utrzymał w pozostałym zakresie zaskarżony nakaz zapłaty w mocy (art. 496 k.p.c.).

Na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze trudną sytuację materialną i osobistą pozwanych, Sąd nie obciążył ich kosztami postępowania powstałymi po wydaniu nakazu zapłaty (nieuiszczoną opłatą) .

O kosztach nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu sąd orzekł na podstawie § 15, 16, 2 ust. 3 w zw. z § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013.490 ze zm.) polecając wypłacić je z Funduszy Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi.